

Ettevõtlikkus

Teet Jagomägi

Ettevõtlikkus on laiem mõiste kui ettevõtlus, st ettevõtlikud inimesed ei pruugi ette võtta ainult ettevõtete tegemist, ettevõtlik võib olla kodus, koolis, sõprade ringis (ehk on isegi nii, et need kõige ettevõtlikumad teevad mitte ettevõtteid, vaid MTÜ-sid, näiteks Metsaülikooli!).

Ettevõtlikkus tundub olema üldiselt positiivne termin, vähemalt mina ei tea küll kedagi, kes ei tahaks olla iseloomustatud kui "ta on ettevõtlik". Iseasi on see, et kas me oleme valmis „olema ettevõtlikud“ kui see on meie isiku natuur, või oleme valmis endas ettevõtlikkust arendama, ettevõtlikuks hakkama, selle nimel tööd tegema? Matemaatikat on võimalik õppida, kiireks sportlaseks on võimalik end treenida, aga kuidas õppida, õpetada, arendada, treenida jne ettevõtlikkust? Ja kui seda peaks olema võimalik teha, kas seda peaks tegema ka traditsioonilises koolis HTM kooskõlastatud programmi raames? Mis vanusest alates? Ja üleüldse, kas on nii, et me kõik saame terminist „ettevõtlikkus“ samamoodi aru? Oma töökohal olen ma katsunud teha nii, et sõna „kvaliteet“ me ei kasuta. Sest kvaliteet iseenesest on tühi sõna. Kvaliteeti hindab klient ja ühele meeldib odavus, teisele vastupidavus, kolmandale kerge kaal. Kui kvaliteedile on sisu antud, võib ju rääkida asjast (odavusest, vastupidavusest, kaalust), aga mitte õõnsalt kõmisevast „kvaliteedist“. St on väga OK, kui ühele tähendab „kvaliteet“ üht, teisele teist. Aga kas „ettevõtlikkus“ peaks olema termin nagu „kvaliteet“, või nagu „kolmnurk“ (me pole ju valmis selleks, et igauks kolmnurka omamoodi defineerib!)?

Üks vahva ütlemine kõlab nii, et „kui tahad ruumis temperatuuri tõsta, siis ära mäss termomeetriga, lahendus on kuskil mujal!“. Sama loogikat järgides võib jätta hetkeks kõrvale ettevõtlikuks koolitamis-arendatavad ja küsida, et milline peaks olema kultuur ja keskkond, et ettevõtlike tekkimiseks ja õitsemiseks oleks kõige parem pinnas? Ilmestigi saab siin hästi eeldusi üles lugeda, mis kõik ettevõtlikkust toetavad või pärsivad.

Kõige olulisem soodsa ettevõtlikkuse keskkonna osa tundub mulle olema ebaõnnestumise kultuur. Enamik ettevõtmisi sisaldab endas riski ebaõnnestuda. Kui nüüd ebaõnnestumine juhtub, mis edasi saab – kas häbipost, või kogenuks pidamine, või ka uuele ringile mineku julgustamine? (Ettevõtluse vallas on tuntud võrdlus sellest, kuidas Euroopa ja USA ärikultuuris suhtutakse pankrottidesse, aga ma ei taha piirduda ainult ettevõtlusega, kui räägime ettevõtlikkusest laialt). Ebaõnnestumise juurde kuulub tagasiside, ja tagasiside andmist ja vastuvõtmist saab minu arvates õpetada küll, ja miks mitte juba alates algkoolist. Natuke vähem silmatorkav on eesmärgi seos ettevõtlikkusega, aga sedavõrd olulisem. Sest ilma eesmärgi teadmata ei ole ju võimalik öelda, et kas ebaõnnestumise akt üldse juhtus või mitte! Ometigi on sagedane midagi ette võttes unustada sõnastamata, et mis selle ettevõtmise eesmärk on. Või siis on igal ettevõtmises osalejal oma arusaam eesmärgist. Mul pole õrna aimugi, kas eesmärgi püstitamist kuskil õpetatakse, aga vahva oleks.

Mulle tundub, et ettevõtlikkuse jaoks sobiva keskkonna jaoks vajalikke asju (nagu näiteks tagasiside ja eesmärgid) on lihtsam õpetada kui ettevõtlikkust ennast. Alustagem siis lihtsamast!